

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concor=||dia Discors,|| Sive || Qverimonia Catholicae
Christi || Iesu Ecclesiae**

Lindt, Willem van der

Coloniae, 1583

VD16 L 1926

Qverimoniae Catholicae Christi Iesv Ecclesiae Oratio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34269

QVERIMO-
 NIÆ CATHOLICÆ
 CHRISTI IESV ECCLE-
 SIAE ORATIO
 PRIMA.

Jerem. 9.

*Incomparabi-
 lis Ecclesie
 Christi cala-
 mitas, potiss.
 per Germani-
 as & Gallias
 istos extorsit
 & hrenos.*

VIS dabit Capiti meo a-
 quam, & oculis meis fontē
 Lachrimarum! & plorabo
 die ac nocte interfectos fi-
 liæ populi mei, vt olim di-
 uinus ille lamentans lugebat Propheta
 interfectos Iudaici populi sui; sed qui
 magis corpore, quam anima perierant:
 mihi autem ô Principes S. Rom. Impe-
 rij & Ciuitatum gubernatores Protestā-
 tium nomine gaudentes, gemina est ei-
 laudi causa multò iustior, quam illi, acer-
 bior simul atrocior.

Quis enim infinitum numerum filio-
 rum meorum gladio, fame, inedia, exi-
 lio, igne, laqueo hisce diebus passim ene-
 catorum fando exponat? Quis meam
 longè omnium acerbissimam calamita-
 tem mei vestram per Germaniam, Prin-
 cipes & Ciuitates, populi gladio spiritus
 occi-

A dissimili.

occisi idoneis verbis depingat? An non *Thren. 4.*
 multò melius, qđ lamétatur suis in thre *Nazian. ora-*
 nis D. Ieremias, qui solus lamentationes *tio in Arrhi-*
 calamitatibus exæquare nouit, occisis *anos.*
 gladio, quàm interfectis verbi Dei fa-
 me? Ante Annos LX. vnus mihi erat
 grex Christi, vna Christi familia, vnus
 populus Christianus Deum cœli reli-
 giose colentium, recteque ac adedò reli-
 giose tot per annorum centurias inuo-
 cantium: *At* vbi nouis istis Confessio-
 nibus cæpit esse locus, tot mihi, eheu me
 miseram! facta nouatæ Religionis sunt
 capita, & sectæ, indiffectam Christi spõ-
 si mei tunicam, cui vel barbari illi ipsius
 crucifixores parcebant, dilacerâtes, quot
 ferè filij, singuli enim suam quisque sibi
 sumit fidei, nescio cuius, confessionem.
 Quasi verò vlla dæmonis nefarij dissidi-
 orum istorum exitialium Patris arte fi-
 eri queat, vt vna Dei non sit fides! Imò
 quali Christianum faciat aliquot fidei
 meæ Catholicæ sibi auellere dogmata,
 & ea, ceteris contumaciter repudiatis, &
 ignominiose adedò reiectis, & proteruè
 proculcatis mordicus obtenta pro suæ
 nouæ fidei fundamento iacere.

An non & illa diuorum Apostolorū
 etate quidam verum falso permiscentes

Christum non sincerè, sed subdolè, fraudulenter, adeoq; falsò, licèt sub specioso fidei Christianæ titulo, adnunciabant?

2. Cor. 11.

*Symbola tria
Protestantes
noui locis sex
sua in Cöcor-
dia deprauāt.
O firmum Cö-
fessionis.
Augustane
fundamentū!*

2. Cor. 11. Blandiuntur & nūc temporis sibi quidā suauiter admodū mira ambitione de Christi Euang gloriabundi, qd̄ primaria illa fidei meæ Christianæ salua sibi obtinent capita, quòd tria suscipiūt symbola, quæ locis tamē aliquot deprauant & adulterant, vt post veniet declarandum fusius: sed animū, vob̄s vestrā per salutē obsecro, aduertite, quidnam de istiusmodi sit viro prudenti, suæq; salutis æternæ haud prodigo censendum.

Christum etiam sibi Hæretici habere videntur, inquit meus ille magnus Ambrosius Com. in Lucam, cap. 9.

”

”

”

”

Nemo enim Christi nomen negat: sed Christum negat, qui nō omnia, quæ Christi sunt, confitetur. Vnum dogmatum eius si retraxeris, retraxisti salutem tuā! O vocem vobis, eheu mei Protestātes, terribilem, vereq; formidabilem! Siquidem, vtī Apostolus ille Theologus contra vos iā pridē horribiliter clamat, qui recedit, παραβαίνει, transgreditur, violat, & vel quadā ex parte fidē deserit; & non permanet in doctrina hac (Apostolorū) hic Deū non habet! Hoc enim est

2. Iohan. 1.

est Apostolo παραβάτης cum illo Iuliano *Iulianus A.*
 no Apostata hinc Parabates dicto, fidē *cur Paraba-*
 violare, transgredi, ab ea declinare, vel *tes & apostata*
 in toto, vel in parte; ideoq; ab eius Cano *ta dictus Chri-*
 ne seu regula deflectere, discedere, eam *stianis.*
 que deserere.

Quod cuiusnā generis sit peccatum,
 effectus declarant; Hic Deū non habet,
 ait Apostolus. ô scelus immane: quod
 nos Deo vnico bonorum omniū fonte
 certa nostri, cū infelicitate priuat; & con
 sortio eius beatissimo miserrimè orbat;
 non solū quando fidē Christi prophanè
 totā cum Turcis excutimus, aut impiè
 cum Iudaizantibus abijcimus: sed quan
 dō vel vna ex parte cū Hæreticis alicui⁹
 tandem classis, aut impiè scholæ, viola
 mus, repudiamus, deserimus. Nā & illi
 Pseudo-Apostoli, contra quos D. Ioh. *Ioh. Aposto-*
 Theologus hoc sibi scribendum, immo *lus cur Bene-*
 suo pro epitheto Bene erges, tonandū *erges siue be-*
 putauit, non prorsus omnia fidei Chri- *ne-erges*
 stianæ reiiciebant dogmata: sed quædā, *dictus, vt ca-*
 vt & vos, in fidei titulū sibi obtinebant; *stigatora le-*
 quædam irreligiose nouabant, & teme- *gunt.*
 re mutabant; quædā sacrilegè abijciebāt.

Cæterum terribilior illa vobis, filij
 chariss. exstat apud magnū illū Cypria
 nū meū sententia, non tam aduersus No
 yatianos, quā cæteros ad vnum omnes

schif-

„
 „
Recta S. Tri-
nitatis fides
nō sufficit ad
saluē: sed
opus est tene-
re cōcordiam
fidei, atq; Ca-
tholicæ Chri-
sti Ecclesiæ
vnitatem.
D. Cyprian
ad Magnum.

O horrēdam
 vocē in schis-
 maticorum
 socios.

1. Iohan. 2.

„
 „
 „
Antichristia-
ni sunt qui,
ab vnitāte Ca-
tholicæ Chri-
sti Ecclesiæ re-
cesserunt.

schismaticos, nedum hæreticos horridū
 intonans. Quòd eundem (inquit epist.
 76. ad Magnum de Nouatianis loquens
 schismaticis) quem & nos Deum Pa-
 trem, eundem filium, eundem Spiritum
 sanctum nosse dicuntur, nec hoc adiuua-
 re tales potest. Nam & Chore, & Da-
 than & Abiron cum sacerdote Aaron
 & Moysē eundem Deum nouerant. Pa-
 ri lege & religione vnum & verum De-
 um inuocabant: tamen qui loci sui mi-
 nisterium transgressi contra Aaron Sa-
 cerdotem sacrificandi sibi licentiā vin-
 dicauerunt, diuinitus percussi pœnas
 statim pro illicitis conatibus penderunt.
 Quo exemplo (addit inferius) ostendi-
 tur & probatur obnoxios omnes & cul-
 pæ & pœnæ futuros, qui se schismaticis
 contra Præpositos & Sacerdotes irreligi-
 osa temeritate miscuerint. Exierunt
 enim à nobis: qui si fuissent ex nobis,
 mansissent vtique nobiscum. vnde appa-
 ret (vt est sub epistolæ huius initium)
 aduersarios Domini Antichristos om-
 nes esse, quos constat à Charitate atque
 ab vnitāte Ecclesiæ Catholicæ recessisse.
 Quòd si solum ab Ecclesiæ Catho-
 licæ vnitāte recessisse Antichristum fa-
 cit, quid de ijs, obsecro, Deus bene! cen-
 sen-

fendum, qui suum ab ea discessum plurimis nouorum cum peregrinorum, tum impiorum Dogmatum erroribus irreligiola perfidia cumularunt? quod nunc tempestatis non exiguo filiorum meorum numero euenisse perdolenter mestissima video, idque opinionibus non minus impijs, quàm varijs.

Quis enim (Heu miseram.) tot hodie non videt fidei, si Christo placet, Confessiones, quot sunt voluntates? fides ita scribitur vt volunt, quò ex fide fidem oppugnent. Qua pugnaci & gladiatoria, obstinataque pertinacissimarum voluntatum diuersitate hoc efficitur, vt veræ fidei meæ Christianæ suis quisque pro viribus interitum moliantur. Dum enim suam quisque doctrinam pro dei Euangelio magna cum ambitione venditat, alios sibi aut dissentientes, aut reluctantes, aut deniq; nõ cõsentientes pro erratibus habet, atq; perfidiæ, adeoque impietatis damnat. hac ex diuersitate Confessionum fidei videtis; ni fallor, illust. Principes & sociæ Ciuitates, quàm infelici vobis simul & infirmo vestra cum à me, tum à toto grege Christi meo Catholico discessio, diruque dissidium nitatur fundamēto. Post-

quam

*Quid ergo quæ
schisma nouis
cumularunt
erroribus?*

CAP. 2.

*Vnde tot namò
hodie fides et
Confessiones*

*D. Hilarius
lib. de Trinit.*

*Quod fidei Cõ
fessiones edũc
vt fide fidem
expugnent.*

*Discessio Ger
manorũ à Ca
tholica Ec. in
stabili funda
mento nixa i
psis est perni
ciosa, certoq;
futuræ exitio.*

quam vobis in mentē venit vestram Ca-
 rolo V. Augusto, Augustę offerre Con-
 fessionem, alij aliarū sectarum, vestro et-
 iam iudicio impiarum, Magistri vnitati
 fidei meę certū exitium pariter moliētes
 sibi etiā idē licere voluere, quod vobis
 apud quosdā huius infælicissimi omniū
 seculi homines laudi vertebatur, atque
 non parū reputabatur gloriosum. Cur
 enim viro Euangelico (vt alij æquē con-
 fidenter, nec minus ambitiose, ac vos,
 gloriantur) sui, vti persuasum habēt, Eu-
 angelij nō liceat in ista perditissima rerū
 omniū licentiā in vulgus emittere con-
 fessionē, quò liqueat omnibus quā ipse
 indubiā salutis æternæ viā putat ex Euā-
 gelij sui norma sequendā? Istud dū vo-
 bis singuli magna permittitis ambitione
 imò nefaria, ne dicā impia in vnū Chri-
 sti D. Euangeliū licentiā, iā fides vestra
 non amplius est Christiana: sed aut Au-
 gustana, aut Tigurina, aut Saxonica, aut
 Anglicana. Embdensem enim, aut V Ve-
 salientem, aut Argentinā aut Bremēsem,
 aut alterius obscurioris nominis aliā iā
 nō cōmemoro. Multæ namq; nūc scribū-
 tur fidei Confessiones vt nulla sit fides.

*D. Hilar. cō-
 tra Constant.
 Multæ scribū-
 tur fidei cōfes-
 siones vt nul-
 la sit fides.*

CAP. 3.

Certē dum suæ quisq; fidei Confes-
 sioni vel à loco, vel ab homine, vel à cō-
 uen-

uentu imponit appellationem, non iam Christiana dicenda est, nedum Catholica: sed Antichristiana, quæ vnum illud Christi corpus quod est Ecclesia, crudeliter distrahit, truculenter dilacerat, in varia denique diriter membra dilaniat. Christiani enim esse desierunt, ait Lactantius, qui Christi nomine amisso, humana & externa vocabula induerunt. Siquidem non est Dei fides quod olim magnus ille in Arrhianos clamabat Athanasius, quæ de hominibus, Luthero, Zvvinglio, Ménone, Osiandro, Caluino, aut alio quolibet nomen accipit. Vtinã nobis collubuisset illã D. Pauli hac tempestate cautionẽ sequi, Ne sint in vobis Ichismata: quæ cū vos Germaniæ nostræ Principes, & alijã vobis notitio vestro in Euãgelio dissentientes tã varia feceritis, dū alij Confessionẽ editis Augustanã; alij Quatuor Ciuitatum Zvvinglianã; alij Osiandrianã; alij aliam huius, aut illius loci, aut hominis, vos à mea Cõfessione toto celo aberratis Christiana. Hęc enim vna est, & eadẽ semper; adeoq; eadem constanter de eisdẽ tradens, nihil addens, nihil imminuens, denique nihil varians aut immutans.

Fides enim germanẽ ac verẽ Christiana

Fides à loco, aut persona, nomen gerens est Antichristiana, quia Christi nomine amisso humana induit.

Lactantius lib. 4. cap. 30.

D. Athanas. quæst. ad Antioch.

1. Corin. 10.

D. Ireneus. τὰ αὐτὰ πᾶσι τῷ αὐτῷ,

*Concordia &
vnitas fidei
vnde Catho-
licis omnibus
semper.*

*Arnob. lib. 2.
contra genti-
les.*

ftiana homines in Christo regeneratos suo illo almo illustrat luciscælestis splendore, vnus animi facit, atque vnus sententiæ, quia ex vno fonte (ait Arnobius contra Gentiles meam agēs causam) omnium nostrum defluunt animæ; nimirum S. Spiritus varijs charismatibus cælitus adimpletæ. Iccirco vnum, conueniensque sentimus, non moribus, sacrisque ritibus discrepamus, Deum omnes nouimus, nec quot in orbe sunt homines, sunt sententiæ totidem; neque infinita varietate discretæ. Qui verò à meo Catholici gregis consensu dissentientes Christianæ fidei aut derogant, aut adiungunt, aut denique variant, non iam discipulorum Christi nomine amplius veniunt censendi.

*D. Cypria. e.
pist. ad Ma-
gnum.*

*D. Aug. con-
tra Donatist.*

CAP. 4.

Vos igitur mihi non amplius Christiani habendi estis; qui nefario fastu deferta, siue contumaciter reiecta & prophanè immutata mea fide Catholica; dum eius quædam temerè plus satis reprobatis; quedam æquo audacius, superbius, simul & irreligiosius illi additis; quædam sacrilegè nimis detrahitis: sed, vt Cyprianus meus & Augustinus censent, verè Antichristiani.

Sicut enim nobilissimus gemmarum

Ada

Adamas maximi est pretij, modò integer sit, purus, pellucidus, inuiolatus; sin maculosus, sublustris, sordidatus, aut violatus & rimosus, nullius æstimatur: ita fides Christiana vt sit salutaris, oportet integra sit, non impuris additorum humanæ doctrinæ fermentorum sordibus contaminata: non reiectis sanæ doctrinæ capitibus imminuta, violata, detruncata.

A simili adamantis fidem oportere esse integram, nec auctam, nec vlla sui parte diminutam.
Nazianz.
orat. cōtra Arian.

Si quid adieceris, enecas; quia exsuperat fædè, turpiterque extuberat: sin detraxeris, perdis; quia deficit, imò perit, quia nullam sui ferre queat temerariã adulterationem, siue prophanam suorum substantialium dogmatum mutationem, ne dicã sacrilegam violationẽ, aut exitialem vitalium suarum quasi partium detruncationem. Vtraque hac iniuria, detrahendo inquam, & addendo, vos ò mei Protestantes, in veram Christi fidẽ peccare, obsecro, me miseram benigne audire hoc demonstrantem paucis ne grauemini.

In Concordia vestra hoc anno 80. in lucem emissa in venerabili Sacramento S. Eucharistiæ affirmatis fol. 294. vos credere distribui sumētibus verum corpus essentialiter cum pane & vino: quæ

CAP. 5. Quod addendo fidei peccant Protestantes, plurima potiss. noui à præ

H

vos

*moribus suis
degenerates.*

vos eadem perstare atq; immutata (vinū
& panem) permanere in Sacramēto illic
affirmatis. Hisce tam apertis verbis, a-
nimus quæso vos, noui Protestantes,
attendite, panē & vinū nunc tremendo
S. Eucharistiæ Sacramēto additis: quod
in hac eadem Concordia vestra decimo
Cōfessionis articulo disertè negatis, quā-
do profitemini fol. 5. Verum Corpus &
sanguinem Domini verè sub specie pa-
nis & vini in cæna esse præfens, ibiq; dis-
tribui & accipi. Si corde creditis, quod
ore hic coram toto orbe disertis Cōfel-
sionis vestræ Augustanæ verbis profite-
mini, sub specie panis verè esse verū cor-
pus Domini: quomodo eadem in cōcor-
dia non dubitatis asserere cū pane & vi-
no esse corp^o Dñi? Certè si sub specie pa-
nis, non igitur cum pane; qui vocabulo,
specie, hoc in dogmate **ex** diametro op-
ponitur. Nunc ergo fidei vestræ, immò
meæ Catholicæ nouatores pistoriū ve-
strū in Sacramento Eucharistiæ panem
adiungitis. Sed quis à Christianorū me-
moria Orthodoxorum & Catholicorū
Patrū vel in Oriente, vel Occidente ita
sensit, credidit, docuit? An vllus Ortho-
doxorum patrum indubius sensit aut
liquidò tradidit non mutatas panis,
vini

„
„
„
„
*Prima istorū
honorum Pro-
testantiū repu-
gnantia pudē-
da.*

*Panem suum
pistorium nūc
S. Eucharistiæ
addunt noui
Protestantes
contra primā
sui Euangeli-
j noui Confessi-
onem Augu-
stanam.*

vinique substantias & naturas vnà cum
domini nostri corpore ac sanguine in il-
lis mysterijs permanere? Quod si vnus,
aut fortè alter mysticè atque occultan-
ter tantis de mysterijs, & fortassis sub-
tilius, immò arcana fidei nostrę impijs at
que prophanis dissimulans, cautius quæ
adèò philosophatus ita quibusdã loqui
interdum videatur, hoc docendi, immo
mysteria nostra impijs dissimulãdi cau-
sa fit; ne Prophanis nostra prodant my-
steria, sine arduæ disputationis occasio-
ne, vt magis prematur aduersarius.

Cæterum vna est omnium concors
doctrina, ex pane consecrari corpus Do-
mini cælesti spiritus sancti virtute: vt ex
aqua illis in nuptijs Euãgelicis vinũ fuit
factum. An non & vos ipsi, aut potius
maiores vestri, qui Augustanã primam
conflarunt Confessionem, ita ab ortho-
doxis nostris patribus pridem nobiscũ
concorditer eruditi profitebamini?

An non agnouistis & scripsistis verã
meam fidem his verbis expressam, *Und
der gestalt des brodts vnd weins; sub
specie panis & vini esse corpus Domini?*
Cerrè sic habet Confessio Germanica
VVittenbergę anno 31. & 61 impressa. i-
tẽ Norinbergę ann. 32. VVesalię ann. 43

*Degenerant
noue Protestã
tes, sicut à ma-
ioribus primæ
Confessionis
Augustanæ
auctoribus.*

*Confessio Au-
gust. bifrons
Carolo V. A:
oblata Germã
nica & La-
tina.*

In prima Confes. August. & Apologia consensus fuit Protestantib⁹ & Catholicis contra Sacramentarios de mutata vini, panisq^{ue} substantia in Ven. Sacramento. Francfordiæ anno 70. & Ienæ anno 76. in operibus Lutheri edita. Sic & Germanicam omnium primam habuisse inde liquet, quod Apologia vestra sequenti ann. 31. in lucem emissa hoc fidei dogma nititur cōtra communes nostros hostes Sacramentarios astruere; dum verba D. Cyrilli & Theophylacti, adeoq^{ue} Græcanicæ Missæ atque Latinæ Ecclesiæ ore disertio recitauit. Hæc autem omnia tam

Nouæ protestantium Theologi adulterant confessionem August. & primam eius Apologiam.

Apologiæ vestræ, quàm Confessionis vestræ primæ verba tam luculenta, tam diserta aliquot noui vestri Theologi dolo malo è visceribus nouatæ vestræ Confessionis & Apologiæ postea extraxerunt, & quasi cor, vnde vita fluit homini, crudelissimè euulserunt: quò maior fieret sacrilegi istius schismatis ruptura, plagaque insanabilior.

CAP. 6. Collatio Apologie illius primæ, anno 31. cum hac noua in codice Concordiæ anno 80.

Immò frontem, vt ait Propheta, meretriciam perfricantes audent modò iactitare folio vestræ Concordiæ 394. istum semper fuisse Confessionis Augustanæ intellectum, & sententiam. de qua falsi specie, veroq^{ue} sophismate cū primis pernicioso hic cum illis mihi, pacè quæso vestra, paucis agendum arbitror. Adestote igitur mihi, vos electores infælicis istius Concordiæ Architecti & pri-

primipili Prætestantium Principum et
 Ciuitatum Theologi, omnium celeberrime DD. Iacobe Andræa, DD. Miscu-
 le, DD. & nuper exigui temporis Episcopi
 Tilmanne Heshusi, DD. Chemniti, & DD. Selnekere, hancine vestrae
 nouatæ fidei Confessionem Augustanam, quam de corpore Domini in sacramento
 cum panis substantia profitemini, adeoque nominum vestrorum subscriptione confirmatis,
 vultis, vos pro Apostolico fidei vestrae symbolo vna cum prima eiusdem Confessionis
 Apologia orbi edere, indubios suscipere? in eius ne fide iudici Christo Iesu velle vos
 apparere (viti varijs istius concordia locis exstat.) iactitare non veremini?

*Apostrophe
 Cathol. Christi
 Eccl. ad
 primipilos
 Germanici
 nunc schismatis
 propugnatores.*

Legamus igitur, viri Protestantium ordinum Theologi candido conferendi studio, si videbitur, Apologiam nunc à vobis in lucem editam, ac dispiciamus obiter, an huic ipsi Confessioni modo in vulgus ex Principum vestrorum Archiuus protractæ respondeat: & an hæc sit ipsissima prima Apologia, quam iactatis in Articulum Decimum Confessionis Augustanæ in Concordiæ opere assutæ.

*quod edita
 modo Apologia
 suemet
 Confessioni
 Augustanæ
 in Codice Concordiæ
 aduersatur ex dia-
 metro.*

Is ita habet ad verbum, sub specie panis

*Verba Confessionis
 Augustanæ repugnant
 verbis*

nis verè distribui in cæna verum corpus Domini. Sic verò vestra modò ædita habet Apologia fol. 63. Decimum articulum non oppugnant aduersarij, in quo confitemur Corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi verè in cæna Domini esse præsens, & cum visibilibus rebus pane & vino dantur & accipiuntur, vti hætenus in Ecclesijs obseruatum fuit, sicuti & Canon Græcus attestatur, & Cyrillus dicit, quòd Christus nobis corporaliter porrigitur, & in cæna datur, & cæt.

Sic enim dicit, Nos non negamus, & quæ sequuntur vsque ad illud, Et loquimur de præsentia vini corporis. Hæc illic, quæ consentiunt cum primæ Apologiæ verbis. sed, Deum immortalem! quam multa hic dolo malo peccant vestri Theologi Concordiæ istius rapsodi, ô Principes & Ciuitates Protestantes, vos ipsi, vestram per salutem æternâ obsecro, aduertite atq; animo attêto cõfiderate. In hac nouitia Decimi articuli declaratione multa illi vafrè dissimulât, nò pauca infideliter variât, plurima fraudulentissimè omittunt; quæ in vera primæ Apologiæ æditione exposita ad verâ meis cū Catholicis hac super controuersia,

fia, nō postrema quidē, sed post annū 31.
 exorta concordia efficaciter statuendā
 faciant. Sic enim habet prima vestræ a-
 pologiæ fol. Z. 4. editio, Decimus articu-
 lus approbat⁹ est, in quo cōfitemur nos
 sentire, quod in cæna Domini verè &
 substantialiter adsint corpus & sanguis
 Christi, & verè exhibeantur cū illis re-
 bus, quæ videntur, panē & vino, his qui
 Sacramentū accipiunt. hanc sententiam
 constanter defendimus re diligenter in-
 quisita & agitata. Cum enim Paulus di-
 cat panē esse participationem Corporis
 Domini &c. sequeretur panē nō esse par-
 ticipationē Corporis, sed tantū spiritus
 Christi, si nō adesset verè Corpus Do-
 mini. & cōperimus non tantū Rom. Ec-
 clesiā, affirmare corporalē præsentiam
 Christi: sed idem & nūc sentire, & olim
 sensisse Græcā Ecclesiam. Id enim atte-
 statur Canon Missæ apud illos, in quo a-
 pertè orat sacerdos, vt mutato pane ip-
 sum corpus Christi fiat. & Vulgarius
 scriptor, vt nobis videtur, non stultus,
 disertè inquit panem non tantum figu-
 ram esse, sed verè in carnem mutari.
 Et longa sententia est Cyrilli in Iohan-
 nem Capite XV. in qua docet Chri-
 stum corporaliter nobis exhiberi in

,,
 ,,
*Verba prima
 Apologiæ cō-
 cordiam ha-
 bent cū Ca-
 tholicis super
 questione
 transsubstan-
 tiationis: quā
 noui isti ne-
 gant Theolo-
 gi.*

,,
 ,,
*Græci et nūc,
 & olim do-
 cuerunt panis
 naturam mu-
 tari, ait Apo-
 logia prima:
 quod varijs
 Græcorum
 probat testi-
 monijs.*

cæna. Sic enim ait, non tamen negamus
 recta nos fide, charitateq; sincera Chri-
 sto spiritualiter coniungi : Sed nullam
 nobis coniunctionis rationem secundū
 carnem cum illo esse, id profectò perne-
 gamus, idque à diuinis scripturis omni-
 no alienum dicimus. Quis enim dubita-
 nit Christum etiam sic vitem esse, nos
 verò palmites, qui vitam inde nobis ac-
 quirimus ? Audi Paulum dicentē, quia
 omnes vnum corpus sumus in Christo.
 quia etsi multi sumus, vnum tamen in
 eo sumus. Omnes enim vno pane par-
 ticipamus. An fortasse putas ignotam
 nobis mysticæ benedictionis virtutem
 esse ? quæ cum in nobis fit, nonne cor-
 poraliter quoque facit communicatio-
 ne carnis Christi Christum in nobis ha-
 bitare ? Et paulo post, vnde consideran-
 dum est, non habitudine solum, quæ per
 caritatem intelligitur, Christum in no-
 bis esse; verum etiam participatione na-
 turali &cæt. Hæc recitauimus, non vt
 hic disputationem de hac re instituere-
 mus. Non enim improbat hunc articu-
 lum Cæs. Maestas, sed vt clarius etiam
 perspicerent, quicumque ista legent, nos
 defendere receptam in tota Ecclesia
 sententiam, quod in cæna Domini verè

&

& substantialiter adsint Corpus & sanguis Christi, & verè exhibeantur cum his rebus quæ videntur pane, & vino.

Et loquimur de præsentia vini Christi.

Scimus enim quod mors ei ultra nõ dominabitur. Huc in modum disertè fol.

Z. 4. in prima vestra legitur Apologia: quæ vna cum Confessione Augustana fuit & Latinè & Germanicè in lucem edita 4. forma V Vittenbergæ Anno 31.

per Georgium Rau. Hanc igitur cum nouitia vestra Apologia nunc in Codice Concordiæ simul edita candido, si placet, conferamus animo. Primum variant illa, vbi nunc dicunt, Decimum articulum non oppugnant aduersarij illic in prima vestræ Confess. Apologia dicunt, Decimus articulus approbatus est.

Si quis verò tam est væcors, qui nesciat quid inter non oppugnare, & Approbare intersit, suo per nos licet fruatur iudicio, & pro leuiculo ducat; quod nos perlibenter nunc pacis ergo dabimus. Tametsi non parui ad veritatem Historiæ videatur referre: cùm alia fuerit Catholicis meis causa illum Decimum articulum tunc approbandi potius, quam non oppugnandi: cùm & verbis disertis, & sententia liquida meæ congrueret Or-

tho.

Collatio Apologiae noue istius cum omnium prima.

Que variant in istis Apologijs.

thodoxæ doctrinæ, quod nunc in alijs vestris nouitijs apologijs aliter habet. Sed illud maioris est pōderis, quod mox fraudulēter omittunt vocē, quæ Catholicos meos & maiores vestros à nefarijs, vobisq; meritò exosis Sacramentarijs liquidò dīsternat. Vbi enim nūc recitāt Theologi vestri, Quòd in cēna verè adsint Corpus & sanguis Domini, omittunt illam primæ Apologiæ vocē substātialiter; qua vna disertè Sacramētarij encantur, haud aliter atq; libanetide Serpētes. Posthæc, vbi nūc dicūt vestri Theologi, vti hactenus in Ecclesijs obseruatū fuit. Habet illa prima Apologia hunc in modū, hanc sententiā constanter defendimus re diligenter inquisita, & agitata. Vbi & plura contexuntur, quæ in edita nūc vestra Apologia desunt. ea nos subtexenda duximus, vt sacrilega isthæc vestrorū dolosorū Theologorū fraus toti orbi magis detegatur. Cū enim (addit illa prima) Paulus dicat panē esse participationē corporis Domini, &c. sequeretur panem non esse participationē corporis: sed tantū spiritus Christi, si non adesset verè Corpus Domini.

Ad hæc superioribus subtexuit prima Confessionis vestræ Apologia, Et com-

pe-

1.
Omittit noua
Concordiæ A-
pologia quod
dissidentibus
Christi Eccle-
sijs verampar-
uat concor-
diam.

2.
Hæc mutantur
in noua
Concordiæ
Apologia.

»

»

»

3.
Hæc desunt
in noua Cōcor-
diæ Apologia:
quæ Sacramē-
tarios neca-
bant in prima
Apologia ex-
pressa.

perimus non tantam Rom. Eccle. affir-
mare corporalem præsentiam Christi:
sed idem & nunc sentire, & olim sensisse
Græcorum Ecclesiam. post quæ verba
hic subtracta sequitur, quod nunc legi-
tur in isthac nouata cõcordiæ Apologia
licet immutatũ, Sicuti & Græcorũ Ca-
non attestatur, cũ sit in prima vestra A-
pologia hoc modo, Id etiam testatur Ca-
non Missæ apud illos (Græcos) ne cõsen-
sus Latinorum & Græcorum de sacrifi-
cio missæ cuiquam subolesceret, omise-
runt vocẽ Missæ. Sed omissa sequentia
verba grandioris sunt momẽti ad sopiẽ-
dam huius rei Sacramentariæ cõtrouer-
siã. Sic enim ad verbũ est in prima vestra
Apologia. In quo (Canone Missæ Græ-
cæ) apertè orat sacerdos vt **M V T A T O**
P A N E ipsum Corpus Christi fiat. Audi
tis ne, ò Principes, illud **M V T A T O P A N E**?
intelligitis ne fraudulẽter hæc verba vo-
bis subtracta? videtisne vel tandẽ dolo
malo Theologos vestros vobiscũ agere
in causa Sacrosanctę Religionis Christi-
anę? Sed sustinete paululũ, obsecro; ma-
iora hæc omnia, & apertiora fient ex
subtexendis. Sequitur enim alia confir-
matio fidei Catholicorum de Transsub-
stãtiatione panis in S. Eucharistia in pri-
ma vestra Apologia. Sic enim fol. Z. 4.

Item hæc do-
sunt in noua
Concordiæ A-
pologia: que
indubiã sarei-
ant Ecclesia-
rum concor-
diarũ.

5.
Mutantur
multa in no-
ua Concordiæ
Apologia:

6.
Omissa pluri-
ma in noua cõ-
cordiæ Apolo-
gia: que præ-
sentia facilli-
mẽ sopiant
Religionis dis-
sidia.

Hæc fidei Ca-
tholicę robo-
ra à cõsensu
Ecclesiarum
Christi Græcæ
ac Latinę peti-
ta dolosẽ dissi-
mulant isti pa-
cis osiores Ma-
theologi.

legi.

7.
*Omissa pluri-
 ma in noua
 Concordiæ
 Apologia qua
 pristinam s.
 panis transub-
 stantiationem
 irrefragabili-
 ter statuunt:
 que exitialiū
 istorum inter
 fratres disidi-
 orum potissi-
 ma ferè nunc
 est causa.*

8.
*Omissa pluri-
 ma in noua
 Concordiæ A-
 pologia, que
 solidum Reli-
 gionis consen-
 sum misere
 Germaniæ
 post liminio
 restituant.
 O magna ve-
 ritatis vis!*

legitur. Vulgarius (volunt dicere Bul-
 garius, qui & Theophylactus) scriptor,
 vt nobis videtur non stultus, diserte in-
 quit panem non tantum figuram esse:
 sed verè in carnem **M V T A R I**. Ecquid
 nunc vobis animi est, ô filij mei chariss.
 Principes & populorū Gubernatores?
 An non eadem fuit vestra tunc fides de
 S panis in mysterio s. Eucharistiæ trās-
 substantiatione, quam Catholici mei ha-
 ætenus magna constantiæ hude vbique
 obtinent? & toto profitentur per annos
 1500. concorditer orbe Christiano? iam
 quæ vltius ex D. Cyrillo recitat Con-
 cordiæ vestræ Apologia noua, satis con-
 ueniunt cum prima. Nam quæ dissentit-
 unt, exigui sunt momenti. Cæterum il-
 lud non est silentio prætereūdum, quod
 post hæc D. Cyrilli verba dolo malo
 Theologi vestri in hac modò edita apo-
 logia omiserunt. Sic enim legitur in pri-
 ma vestra Apologia: Hæc recitauimus
 non vt hic disputationem de hac re iusti-
 tueremus. Non enim improbat hunc
 articulum Cæsarea Maiestas. sed vt cla-
 rius etiam perspicerent quicumque ista
 legent nos **DEFENDERE RECEPTAM
 IN TOTA ECCLESIA SENTENTIAM,
 quod in cæna Domini VERE ET SUB-
 STAN-**

STANTIALITER adsint Corpus & sanguis Christi, & verè exhibeantur cum his rebus, quæ videntur pane & vino.

An non hæc, vos infælices seducti gregis mei Duces, & doctores, immo si Christo meo placet, Superintendentes? an non hæc, inquam, ita ad verbum uti modò recitavi, vestra in prima leguntur Apologia? si non leguntur, me falsi convincite, arguite, supplicijs extremis deuouete.

*Apostrophe
Ec. ad nouos
Protestantium
Theologos.
Quod superin-
tendentes
Protestantiũ
plurima con-
tra suam agunt
conscientiam
vt miseros
fallant, & in
errore sacri-
lego detineant
Germaniæ
principes.*

Si leguntur, quod inficias ire nullus vestrum ausit, qua igitur mente audetis istam immutatam à vobis, vestrisq; magistris, mutilatam, deprauatam, adeoq; liquido adulteratam imperitis hominibus pro vera & genuina obtrudere? qua fronte audetis istam secundam pro prima orbi venditare? Qua denique conscientia Principibus Ro. Imperij & Ciuitatum Gubernatoribus nõ pudet pro germana commendare: quam ipsi vobis conscitis non esse germanam, veram, sinceram?

Si quis vobis esset Dei metus, aut gehennæ illius æternæ timor, istane animo auderetis concipere? nedum tot locis affirmare, vos cum doctrina Confessionis huius Augustanæ atque Apologiæ pri-
mæ

ma

mæ hoc in Concordiæ opere illi additæ
velle mori, & iudicio Christi apparere?

O deploratas vestras mentes! quæ
contra sui conscientiam tam manifestè
falsa nõ verètur corã Christo Iudice car
diognosta eloqui! & coram eius spiritũ,
q renũ scrutator atq; testis vbiq; omni-
b^o ahsistit, tã impudenter vana effutire!

Tuã verò doctor Heshusi, hic potiss.
appello cõscientiã, si qua tibi fortè super-
est reliqua, an non tibi notũ, certũ atq; li-
quidũ est Apologiã vestrã hoc in Cõcor-
diæ opere simul editã esse depravatã &
adulteratã? meministine qd ante aliquot
annos circiter 10. aut 12. contra Calvinũ
& Bezã scripsisti libel. 8. forma edito. v-
bi sub finẽ multa quiritatus disertè fate-
ris non bono, inquis, consilio priuatim
factam esse decimi illius articuli immuta-
tionẽ, in quo dicitur, Quod sub specie pa-
nis: datur corpus Domini, addens istud
in generali potius cõuentu faciendũ fu-
isse. An ergo diffiteri queas hanc in con-
cordiæ libro editam Aug. Confessionis
Apologiã non esse verã? non esse primã?

Sed hac de re vos videritis, quando cõ-
cepta istius studij cõtra veritatẽ adeò ma-
nifestã pugnãdi penitentiã (q̃ vobis deus
largiatur, ppitius) satis sobriã ad mentẽ
redieritis. Mihi verò ad Principes vestris

frau-

*Heshusio non
ignota hæc
fraudulenta
primæ apolo-
giæ mutatio
& deprava-
tio: de qua li-
bel. contra
Cal. & Bezã
pudẽ quiritã-
batur: quod
nunc memi-
nisse menda-
cem oportuit.*

fraudibus delusos, ne manifestis dicam mendacijs deceptos redeat Oratio.

Ilta quidē fuere, ô mei Principes et Ciuitatū optimates, in prima vestra Cōfessionis Augustanę Apologia, à qua quotnā partib⁹ noua ista vestra in Cōcordiæ Tomo Theologorū vestrorū dolo edita sit varia, quot verbis sacrilegè mutilata, quot deniq; sentētis verę concordie cōciliatorijs irrecōciliabiliter dissētanea nullo nūc licet negotio dijudicare. Vide tis ipsi quā multa noui Theologi vestri Protest. isti⁹ cōcordię authores & dolosi Architecti dolo malo dissimularint, occultarint, mutilarint, vnde facilè internos de grauissimis fidei nostrę Christianę capitib⁹ nūc cōtrouersis cōueniat, modò verbis & doctrinis hac vestra cōcordia expressis vos met ipsi velitis stare. Si Theologi vestri hac grauissima, imo exitiali sūt vsi fraude in certissimā cū vestri ipsorū, tū lugēdę ac verè infelicis posteritatis, vestręq; sobolis oīm charissimę perniciē hac in causa tā liquida, qd eos alibi facere cēlebitis in reb⁹ min⁹ manifestis? *CAP. 7.*

Verbo Dei ergo, imò vestrę ipsimet *Prophano suo*
 Confessionis pro Euangelio Augustę *pani affingunt*
 Ca *Protestantes cor*
 rolo V. August. exhibitę vt nunc im- *pus Christi: cū*
 piē panē adijcitis (quem nec fides a- *nō sit cōsecra-*
 gnoscit Christiana, nec vestra prima *tio, nisi à Sacer-*
 olim

*dote: quē vix
inter ipsos re-
perias nunc
temporis.*

D. Hieron.

Mebr. 5.

olim initiō admisit Confessio Augu-
stana huic Concordiæ operi authenti-
cè Intexta , sicuti & prima illa disertis
verbis exclusit Apologia) ita pani ve-
stro, quem in semipaganis vestris Cenis
misellæ plebeculæ proponitis, Corpus
Domini mei admodum impiè affingi-
tis. Nullus enim Christianorum fatea-
tur in S. Eucharistia Corpus esse Domi-
ni nisi per diuinam Spiritus sancti opera-
tionem : qua Christus Dominus ore sui
Sacerdotis nobis suum in S. mysterijs ef-
ficat corpus. Non est ergo in S. Euchari-
stia corp⁹ Domini nisi à sacerdote Chri-
stiano fuerit consecratâ. Sacerdotis autē
officium nemo præstare potest, nisi sa-
cris Ecclesiæ Christi ordinibus sit Apo-
stolico ritu per Episcopum consecratus.
Tales autem vos non habere, lippis &
tōsoribus est notissimum, sed de triuio,
immo de pistrino & tonstrino allectos
prophana Laici huius vel illius Superin-
tendentis manu non consecratos, sed ex-
seratos, impiatos, prophanatos ac ma-
ledictioni æternæ deuotos. Siquidem ne-
mo sibi sumit honorem sacerdotis, nisi
vocatus vt Aaron. hinc melius omniū
sapiunt vestrates Norimbergen. quos
audio nullum admittere suę Dathanicę,
ac

ac nouæ superstitionis ministrum, nisi in Catholica mea ordinatus & consecratus fuerit sacerdos; cui cum Apostolis Christi ore dictum sit, hoc facite in mei commemorationem: Nemo enim adeo infaniam opinor, ut aliquem Christi asserat sacerdotem, qui hoc dignitatis plus quam angelicæ aut naturaliter, aut imaginariè sit consequutus, & non legitime ordinatus, aut Apostolicè consecratus. Hanc vnam esse causam hanc postremam cur Magistratus Nuringensis nobile in primis vestrorum ordinum Protestantium membrum istam bellam vestram Concordiam nec ipse approbare, nedum assumere, nec suos ministros subscribere voluerunt, nemo, qui sapiat, iuerit inficias: Quæ autem aliæ fuerint, huius non est loci inuestigare.

Cæterum illud nouum nouorum Theologorum vestrorum Idolum vbiq̄uarium; quo impiè ac nouè contra Confessionem Augustan. vobis nunc fingunt corpus Domini vbiq̄ue locorum præsens, plurimis Protestantium displicere dubium fieri nequit. execranda enim sua impietate omnes piorum omnium aures contaminat, imò horribiliter excruciat, cum audiunt eos cum damna-

CAP. 8.

Quod noui
Protestantes
veteri Confessione
Augustana & communi
fidei suam
execrandum
vbiq̄uarium
idolum affirmant.

I tific

tissimis semp Eutychnianis docere Corpus Domini non minus esse in fæno, auena & palea, in ligno & lapide: quam in pistorio vestræ Cænæ pane. Quod si verū est, non minus verè ac realiter est in Prophano adhuc vestrorum Mysteriorum pane antè, quam post verba Evangelica vestris à ministris cantillata. Hoc si quis vestrum audet affirmare, quis vestras cæcas non deploret mentes tam manifesto istorum, vti D. Paulus appellat, Phrenopatōn (quos mentium deceptores dixeris) fascino incantatas, ac miserè admodum delusas, ne dicam dementatas? Quis enim, cui animus istis verborum præstigijs non est præstritus, manifestè non videat quam miserum, ac verè inane vobis fingant noui isti Theologi vestri vestra in cæna Corpus Domini, quod nō minus equi vestri edunt vestra in auena, quam vos ipsi vestra in cæna, immò canes vestri (sit venia dicto) non minus vorant vestra in culina, quam vos in nouitia vestra pijs maioribus omnibus ignota, Deoq; exosa popina?

Sed execrabile hoc extremæ imperitiæ, ne summæ dicam in Christum blasphemix figmentū quàm verbo Dei ac

Si vbiq; semper est, est igitur in Protestantibus ante ipsorum cænā. Quorsū quod habent, capiunt? Gal. 3.

sacro-sanctis Oecumenicis à vobismet
 hoc in Concordiæ opere probatis repu-
 gnet Concilijs, attento, vos vestram per
 salutem obsecro, animo attendite. Chri-
 stum in sepulchro requirētibus pijs illis
 de Euangelio mulieribus Dei angelus
 diserte respondet. Nō est hic, procul du-
 bio secundum corpus: qualiter require-
 bant illę. Quod si est vbique locoru vna
 cum eius diuinitate diffusum, vti asseri-
 tis, non verè angelus negasset illic esse
 Christi Corpus, vbi procul dubio eius
 erat diuinitas. Sic die Ascensionis duo
 illi angeli Apostolis testatur corpus Do-
 mini in cælos auectum, vnde & iuxta fi-
 dei nostræ confessionem veniet iudica-
 re. Sed itolide iuxta ac impiè illud fieri
 sibi noui vestri imaginantur Theologi
 veteris meæ Theologiæ non satis peri-
 ti: quasi corpus Christi eas hactum sit
 proprietates, quas alma illa & ineffabi-
 lis habet Christi Domini deitas. Illi qui-
 dem immortalitatem dedit, sed naturā
 non substulit. Cæterum quam illi vos,
 immò se ipsi fallant miserè, vno hic li-
 bet D. Augustini, cui vos fidem habe-
 re iactitatis, declarare testimonio. Is
 hac super quæstione, An Christus sit
 vbique, à Dardano consultus, hisce

Marc. 16.
Vbiquitatem
repugnare
Verbo Dei
SS. Concilijs
quæ Protestā-
tes suscipiunt.

Act. 1.

*D. Augusti.
nus epist. 57.
ad Dardanū
impios istos
profligat Vbi-
quitarios.*

illi respondet verbis, illud lætissimum
Latroni promissum, hodie mecum eris
in paradiso, explicans, Homo quippe
Christus, inquit epistola ad Dardanum
57. illo die secundum carnem in sepul-
chro, secundum animam in inferno fu-
turus erat. Deus verò idem ipse Christus
vbique semper est. Est enim lux, & quæ
sequuntur. Cùm enim sit Christus De-
us & homo, (addit post paucula) vtrū-
que in illo obseruandū est, cùm loqui-
tur, vel cum de illo scriptura loquitur,
& quod secundum quid intuendum.
Nam sicut vnus Homo est anima ratio-
nalis & caro: sic & vnus Christus est ver-
bum & Homo.

Eroinde quod ad verbū attinet, crea-
tor est Christus. omnia enim per ipsum
facta sunt. Quod verò ad Hominem,
creatura est Christus, factus est enim ex
semine David secundum carnem. & po-
steà, Noli itaque dubitare ibi nunc esse
Hominem Christum Iesum, vnde ven-
turus est, memoriterque recale & fide-
liter tene Christianam Confessionem,
quoniam resurrexit à mortuis, ascendit
in cœlum, sedet ad dexteram Patris: nec
aliunde, quam indè venturus est ad vi-
uos mortuosque iudicandos. Et sic ven-
tū

turus est, illa angelica voce testante, quæ
 admodum ire visus est in cælum; id est
 in eadem carnis forma atque substantia;
 cui profectò immortalitatem dedit, na-
 turam non abstulit. Secundum hanc
 formam non est putandus ubique diffu-
 sus. Cauendum est enim, ne ita diuinita-
 tem adstruamus Hominis, vt veritatem
 corporis auferamus. Non est autem con-
 sequens, vt quod in Deo est, ita sit ubiq;
 vt Deus. Nam & de nobis verissima scri-
 ptura dicit, quod in illo viuimus, moue-
 mur & sumus; nec tamen sicut ille, ubiq;
 sumus, sed aliter homo ille in Deo, quo-
 niam aliter & Deus ille in homine, pro-
 prio quodam & singulari modo. Vna e-
 nim persona Deus & Homo est, & utrū-
 que est vnus Christus Iesus, ubique per
 id quod Deus est: in cælo autem per id
 quod Homo. Quibus ex aureis D. Au-
 relij August. verbis pio ac veritatis stu-
 dioso lectori solis luce est manifestius
 quanta noui isti Protestantium Theo-
 logi præclaræ huius concordia Architecti
 veræ ac veteris Theologiae Chri-
 stianæ laborent imperitia, fædaq; igno-
 rantia, qui naturarum in Dom. Christo
 nequeunt distinguere proprietates: sed
 à se docti, ac ideo suo raptati vertiginis

*Vbiquitas im-
peritorum isto-
rum nouorum
Theologorum si-
lia, monstrum
que horrendū,
ingens.*

*Vbiquitatem
repugnare
Symbolis à
Protestantibus
susceptis.*

spiritu corpus humanum diuinis teme-
rè perinde ac stolidè contra Dei oracula
conantur dotibus exornare. Hoc enim
dum impij moluntur, in abominadam
sefe dant miseri præcipites naturarum
duarum in Dom. Christo permistio-
nem, aut Eutychanam confusionem.
Nunc igitur videte, vos vestram per sa-
lutem æternam obsecro, Principes & po-
pulorum gubernatores, quam indignè
vestris abutantur ingenijs; quos tanto-
rum mysteriorum norunt minus æquo
peritos, aut in hac grauissima S. Theo-
logiæ questione parum versatos. Prodi-
giosa, & Christianis auribus semper in-
audita isthæc sacro sancti corporis Chri-
sti vbiquitas nusquam inueniat locum,
modò vos vestris fidem habetis symbo-
lis vestro hoc in Concordiæ opere ap-
probatis, immo pro fidei fundamento
stratis. In Athanasiano enim profite-
ni vos credere Do. Christum Patre mi-
norem esse secundum Humanitatem,
siue naturam hominis assumptam. At si
iuxta nouum aliquot Theologorum ve-
strorum commentum est humanum
Christi Do. corpus vbique; iam non est
Patre Christus secundum corpus minor:
sed æqualis: cū vbiquitas solius diuini-
tatis

tatis sit propria, quæ humano corpori communicari nequit, nisi mutata, & aliam in substantiam transformata humanæ essentiæ natura. Hęc enim in sua forma verè non potest existere, nisi & suo corpori humano etiam locus sit, quo cõtineatur, alioqui cum impijs Manichæis fiet imaginarium, & cum sacrilegis Eutychianis fiet horrenda illa & execranda duarum in Christo naturarum commixtio: quam Synodus Oecumenica illa Chalcedonen. iusto Anathemate iam olim censuit damnandam: A qua impietate sacrilega vestri aliquot Theologi quam parum abhorreant, proiecta recens in orbem loquuntur scripta nõ minus impia, quam Catholicis meis, imò vestris adèd Protestantis senioribus, atq; multò doctioribus dirum in modũ execranda. Cũ igitur Christus Do. secũdum hominem creatura sit, nec eius natura est per resurrectionem immutata, non potest vbique eius esse Corpus presens, quod, obstante humana sua natura, non potest vbique esse diffusum: sicuti eius diuinitas vbique diffunditur. Impru-denter igitur (quod cauẽdum monet D. Augustinus) vestri repentini Theologi ita diuinitatẽ astruunt Domini Christi,

vt corporis eius auferant veritatē: quod
 cū sua obſtante natura non niſi in loco
 ſit, vbique eſſe non poſſit. Ex liquidis
 illis verbi Dei ſententijs & luculento D.
 Auguſt. (vt cæteros breuitatis cauſa
 nunc omittam P P. Orthodoxos) luce
 meridiana liquet clarius, verum Chriſti
 Domini corpus nec vbique eſſe, neque
 vbique locorum eſſe poſſe; modò verū,
 & humanum, & non imaginarium cre-
 dimus ei poſt reſurrectionem eſſe cor-
 pus; cui immortalitatem dedit, naturam
 non abſtulit. Qui ergo, ſtante corporis
 humani veritate, illud vbique ſibi con-
 tra veſtram Auguſtanam Confessionē
 temerè fingunt, aut irreligiousè contra
 Dei verbum imaginantur, in blaſphe-
 mum impingūt damnatiſſimi Eutyche-
 tis dogma, vt vt verbis illud deteſtari lo-
 cis aliquot Concordiæ huius imperitis
 videantur. Ille namque impio ſuo deli-
 rio ad euertendam nefarij Neſtorij blaſ-
 phemiam duas in Chriſto permiscebat
 naturas, quo vtrique aſcribebat alteri-
 us proprietates, vt vbicumque eſſet eius
 deitas, etiam eius ibidem eſſet Humani-
 tas, quod nouitij veſtri Theologi à no-
 uo Eutychetæ Iohan. Brentio ſuo ſedu-
 cti ad profligandos ſacrilegos iſtos Sa-
 men-

eramentarios communes hostes stolidam
quadam Cacozelia conantur æmulari.

Impium istum errorem Orthodoxi no-

stri PP. in Concilio Chalcedon. diser-

tis verbis damnarunt, atque Anathema-

te profligarunt. Confirmatis enim Cō-

ciliorum Niçæni, Constantinopolitani

& Ephesini decretis hunc in modū PP.

630. Chalcedone congregati definie-

runt. Ad cognoscendam quidem cōfir-

mandamq; perfectissimè pietatem &c.

Beatissimos ergo sequendo Patres vnū

& eundem filium confiteri Dom. Ie-

sūm Christum concordantibus omnib⁹

institutionibus docemus eundem in dei

tate perfectum, eundem in humanatio-

ne perfectum, Deum verè & verè Ho-

minem &c. vnum & eundem Christum

Iesum filium, Dominum, vnigenitum :

quem in duabus naturis inconfuse, incō-

mutabiliter, indiuisse atque inseparabili-

ter omnes agnoscimus, nunquam sub-

lata differentia naturarum propter vni-

tionem : sed potius vtriusq; naturæ pro-

prietate seruata, & in vnam concurren-

te personam, non in duas deductum, di-

uisum ve personas, sed vnum & eundē

filium vnigenitum, Deum verbum, Do-

minum Iesum Christum, sicuti nos ab

*Error vbiq;
tariorum dā-
natus in Con-
cilio Chalce-
don. Act. V.
in definitione
fidei.*

*Differentia
naturarum in
Christo num-
quam tollitur.
non potest igi-
tur humani-
tas æqualis
esse per omnia
ei⁹ diuinitati.*

*Quid ad hæc
Vbiquitarij?*

initio prophetæ de eo, & ipse nos Iesus
Christus instituit & paternum nobis tra-
didit symbolum. His igitur à nobis vn-
dique cum omni deliberatione ac diligē-
tia pariter ordinatis, decreuit sancta at-
que vniuersalis hæc synodus aliam fidē
nemini licere proferre siue conscribere,
aut exponere vel sentire, vel aliter tra-
dere.

*A Protestan-
tium Saxonū
preiudicio Sy-
nodico anno
71. Dresdæ.*

Sic igitur tota obtinet hæctenus Ca-
tholica Christi Ecclesia Conciliū Calce-
donen. imitata; & si verū Saxones scri-
bunt, Synodus vëstra Saxonica nouen-
nium ante hanc vestram Concordiam
Dresdæ 10. Octob. habita. vbi vniuersi
tuarū, Illust. Dux Augu. Academiarum
& Ecclesiarum, & trium Consistoriorū
Protestantes, omnesq; Superintendētes,
& singuli qui docent in Prouinciarum
tuarum Ecclesijs, hanc in doctrinam v-
nanimiter consenserunt.

*Profanum &
peregrinum
Vbiquitatis
idolum profligant Prote-
stantes Saxo-
nes anno 71.
sua in Synodo
Dresdēsi vbi
& damnatū*

Sic enim habet illius Synodi inscri-
ptio anno 72. V Vittenbergæ apud Ioh.
Lust impressa.

Inter cætera suæ fidei de Cæna domi-
ni, & articulis, inquit, horum tempo-
rū controuersis capita, illic vnanimi om-
nium consensu ann. 71. definitum profi-
tentur, doctrinā istius Vbiquitatis sem-
per

per fuisse Orthodoxis patribus incognita, imò & à Luthero damnata: quâ in rem varia eius recitant fol. C. 4. B ex Tomo V Vittenberg. 12. fol. 205. & aliunde manifestissima testimonia: quib⁹ degeneres istos novos Protestatiû Theologos, licet inter se hac etiã super doctrina dissentientes, falsitatis cõuincunt. Addunt ijdẽ, Dux Auguste, vniuersi tui Superintendentes, vniuersi tui Academiarum tuarũ Lipsen. & Vvittẽb. professores doctrinã hãc Vbiquitariã, superphyrca, & imaginaria, imò aiũt illi cõmenticia, verboq; Dei cõtraria in ipsis naturis cõmunicatione fundatã ingēs Chaos impiarũ prophanationũ inuehere, adeoq; articuli de duab⁹ in Christo naturis deprauatione cõtinere. Adhęc noua isthac vbiquitatis doctrina renouari cõtra Dei Ecclesiam dãnatissimas Arrhianorũ, inquit fol. D. 2. Sabellianorũ, Eutylianorũ & Monothelitarũ Hèreses, blasphemosq; in Christũ errores. His alijsq; de causis tandẽ celeberrimi illi tota Saxonia viri definiunt sese suo suffragio non posse istã Vbiquitariorũ aliquot inter se quoque dissidentiũ doctrinã approbare, q̃a & dei verbo & vniuersali orthodoxorũ Patrũ consensui, imò & Lutheri sui doctrinæ aduersatur.

tamquam Hæreticum, & Lutheri Euãgelio contrarium.

Fol. D. 3. B.

Fol. D. 3. A.

Fol. D. 2.

Fol. D. 3. B.

Quin.

*Fulmen hor-
rendum Syno-
di Protestan-
tium in Vbi-
quitarios Hæ-
reticos.*

*Quòd omnes
Professores et
Superintēden-
tes Saxones
anno 71. dam-
narunt in Sy-
nodo, nunc no-
ui Protestan-
tium Theolo-
gi pro vero ap-
probant Euan-
gelio.*

*Vbiquitarios
degeneres esse
Lutheranos,
qui suo Luthe-
re pugnantiā
docent.*

Fol. C. 4. B.

Fol. D. 5.

Quinimo suum tandem Synodicum promunt fulmen, sese omnes, inquit fol. vltimo, secus, quam ex suo dudum Luthero, & liquida orthodoxæ ostenderunt Ecclesiæ consensione, docētes improbare: nimirum quia renouant damnatissimas Eutychnorum Hæreses.

Si hos igitur nouæ Vbiquitatis magistros vniuersi tui, Illustrissime Dux Auguste, Academiarum tuarum professores, vniuersi Ecclesiarum tuarū Superintendentes, & singuli tuis in regionib⁹ docentes ante nouennium anno videlicet L X X I. suo sese suffragio negant posse approbare; immò disertis verbis testantur sese illos improbare, atque veluti Hæreseos Eutychnæ nouatores damnare: quanam ratione tibi persuadeas, obsecro, quosdam ipsorum & Superintendentes, & professores, & pastores nunc demum tibi veritatem post annos nouem exposuisse apostolicam; doctrinamque nunc tandem anno 80. ita subito aperuisse Euangelicam? An modò sui Lutheri sunt oblit⁹, quem illic ex Tomo 12. Vittenbergen. fol. 205. recitarunt? An consensus ille præclarus Orthodoxorum Patrum, totiusque adeò Ecclesiæ

siæ Orthodoxæ, quem tantopere illic prædicant, memoria tota excidit? an me te capti non meminere prophanam & peregrinam, quod tunc asserebant, esse Ubiquitariorum doctrinam; quam Lutherus tam diserte docet vitandâ & præcidendam? An sui prorsus immemores nunc suæ manus subscriptione priuatim audent profiteri, quod in iactata illa tua Synodo Dresdensi anno. 71. 10. Octobris tam vnanimi, vt in libelli frontispicio iactitant, consensu fuit ab vniuersis & singulis Synodaliter definitum? Vides ergo Illustris. Dux Auguste, tuos & Superintendentes, & Professores & Ecclesiarum doctores te fefellisse aut in Synodo Dresdensi anno 71. celebrata: aut in opere isto Concordiæ anno 80. tumultuariè, doloque malo & sophisticè accumulato.

Sed quia prius quod verum est, oritur; Deinde falso corrumpitur & deprauatur, Concordia vestra anno 80. in lucem dolose protracta de veritate merito est suspecta: quod & plurimi profitentur, qui nondum induci potuere, vt in istam impiam Ubiquitatis doctrinam cõsentirent, quippe quæ nouum & hactenus inauditum antiquæ fidei Christia-

næ

*Dilemma no-
uos Protestan-
tium Theolo-
gos manifestæ
fraudis atque
impie liquidò
conuincit fal-
sitas.*

142 QVERIM. ECCL. CATH.
næ admodum stolidè, imò impiè ad sue-
ret articulum.

CAP. 9. Sed nunc ad cætera vestra nouatæ fi-
Quod Baptis- dei impia auctaria transeat oratio.
is Protestan- Pari prorsus impietate sacro sancto
tes contra Dei Baptismo Christiano vestrum affingi-
verbum affin- tis peccatum; quum vera & Apostoli-
gunt peccatū ca Christi fides semper docuerit in S. Ba-
in anima per- ptismo peccatum omne abluī, aboleri,
sistens. tolli; & ita prorsus deleri, vt non sit.

1. Cor. 6. Verè namquam D. Paulus Corinthijs
meis & renatis in Christo ad vnum om-
nibus illum gratulatorium accinit hym-
num, fuistis quidem fornicarij, adulte-
ri, molles, auari, fures, ebrioli, atque ra-
paces: sed abluti estis, sed sanctificati e-
stis; sed iustificati estis in nomine Domi-
ni nostri Iesu Christi & in spiritu Dei
nostri.

D. Hiero. con- Si hæc fuerant, non igitur iam erant
tra Pelag. fures, non raptores, non adulteri, non
iam denique iniqui, aut iniusti: quibus
Christus suo sanguine ablutis omnem
Ehes. 5. peccatorum culpam remiserat, maculas
Apocal. 1. eluerat, reatum omnem semel condo-
nauerat, peccatū vniuersum eliminarat,
eradicarat, extirparat. Nihil enim dam-
Rom. 8. nationis nunc est ijs, qui sunt in Christo
Iesu, qui non secundum carnem ambu-
lant

lant, sed eius spiritu facta carnis mortificant, eiusque impuris minimè obediunt cupiditatibus, ita ut non regnet peccatum in eis, hi namque donata Christi iustitia, eiusque spiritus cælestis cõmunionè verè sunt iusti: etsi nõ perfectè, tamè verè iusti, ita ut in eis recens baptisatis nihil sit, quod possit Dei iustitia condemnare. Qui enim lotus est, ait veritatis magister Christus, non opus habet ut lauetur, sed est mundus totus.

Iohan. 13.

D. Hiero. cõtra Pelag.

Si quidem fide in Christum iustificati, sacramento Christi à peccatis expurgati, denique Spiritu Christi sanctificati sunt iam facti filij Dei, conformes imaginis filij eius. Si filij, ergo & diuino illo Christi spiritu, qui non habitat in corpore peccatis subdito, præditi: vnde & Hæredes Dei & Cohæredes Christi. Istum in modum in cælestia Dom. Christi sacramenta, immò in pretiosissimum eius sanguinem per illa nos emundantem & sanctificantem iniurios fuisse adeò nõ pænitet, ut & in Christum ipsum audeatis irreligiosam cõfingere contumeliã.

Rom. 8.

Act. 15.

Gala. 4.

Roma. 8.

Sap. 1.

C. AP. 10.

Quòd verbo

Dei Protestã-

tes impie ad-

dunt, quãdo, ut

pro se oret, in-

uocant Chri-

stũ: quod nus-

quã legitur.

Illam enim hic dissimulare diutius nequeo iniuriam, dicã, an cõtumeliã, an potius irreligiosam blasphemiam! qua Christum Dominum Deum nostrum irreueren-

ueren-

quã legitur.

ueretia summa in ordinem Sanctorum imprudentes redigitis, quando eum inuocantes cantillatis, Eia ergo aduocate noster ora pro nobis Deum! Quænam isthæc, quæso, vestra est temeritas? quænam, obsecro, inaudita isthæc à Christianorum memoria in Dom. Deum Christum irreligiositas? An vllum istius inuocationis in verbo Dei reperitis testimonium? an vllum Orthodoxorum Patrum huius faciendi vobis est exemplum? An non potius ex Nestorianismo quodam istud est vobis ortum? Sed hoc alibi veniet discutiendum copiosius. In præsentiarum voluit tantum irreligiosæ vestræ vos admonere inuocationis: quia certa cum Christi Domini contumelia est coniuncta. Iudex enim viuorum & mortuorum cum sit à Deo Patre constitutus, non potest citra suæ dignitatis iniuriam ad inferiores supplicantis clientuli partes à vobis detrahi, aut deturbari potius, sine verbi Dei testimonio. Vbinam Scripturarum, quæso, illud reperitur Canticum, quod vestra ex doctrina noua profectum tota Germania in Christum reboat blasphema? Eia ergo aduocate noster clementissime ora pro nobis Deum! quo modo existat impres-

sum

*Ex absurdo et
Prophano,
quod iudicem
omnium faci-
unt reorum
supplicem Cli-
entulum.*

sum in nouis Agendis Laicarum Ec-
 clesiarum Saxoniae, Brandeburgen. & a-
 lijs. Verum quanta istud Canticum ve-
 strum, ô vos Protestantes, scateat irre-
 ligiositate, attenti, obsecro, considerem.
 Qui Christum ad dexteram Dei seden-
 tem inuocat, vt pro se Patrem oret, eum
 non recogitat semistupidus esse à Deo
 Patre constitutum viuorum & mortuo-
 rum iudicem. Non est autem tanti ac tā
 eximij iudicis, qui ad dexteram Maiesta-
 tis Dei sedet in gloria Dei Patris, sese al-
 teri supplicem præbere: sed suo pro offi-
 cio reis ius dicere capitale. Omne autem
 iudicium pater dedit filio; imò Pater om-
 nia dedit in manu eius; ita vt Pater mo-
 dō non iudicet quenquam; sed solus fi-
 lius. Hoc singulare iudicis Christi of-
 ficiū, verumq; priuilegiū & prærogati-
 uū magna cum primis afficitur iniuria &
 graui læditur contumelia, quādo ei, cu-
 ius est reos vniuersos iudicare, personā
 supplicantis pro reis clientulis affingitis.
 Non potest igitur Christo iudici vniuer-
 forum, tam Hominum, quā Angelor-
 um, talis citra atrocem donatæ ipsi à Pa-
 tre dignitatis contumeliam tribui ora-
 tio, Christe aduocate noster ora pro no-
 bis! Hoc enim supplicis, vel pro alijs o-

*Vide Agendas
 Saxonum, et
 aliorum. Ca-
 techis. Luthe-
 ri Græcū La-
 tinum, in eorū-
 us Supplica-
 tor sis pro no-
 bis.*

*Ab officio
 Christi & iu-
 dicaria eius
 in omnes pote-
 state.*

Iohan. 5.

K ran-

rantis officium persona Christi vniuersi
forum iudicis est indignum: immò cum
iudicaria potestate Christo à Deo Pa-
tre in peccatores donata pugnat. Non-
nim deceat iudicem, qui omnia in mera
sua habet potestate, ac suo vnus pro ar-
bitrio de diuinarum legum transgresso-
ribus debet decernere, alteri pro suis
reis absoluendis, aut in gratiam recipien-
dis supplicem fieri, nedum pro eis quen-
quam suppliciter orare.

CAP. II.

*Quod pijs vbi
que omnibus
semper ista
Christi inuo-
catio fuit igno-
ta et Ecclesie
inusitata.*

*Vide Apolo-
geticum
Lindani.*

*Origo eius ex
vera Christi
ignorantia:
qua Lutherus
laborauit.*

Vnde hæc nouitia oratio semper
Christianis vbiq; omnibus ignota fuit,
neque potest ea, quod dixi, aut verbi
Dei doctrina statui, aut idoneis ortho-
doxorum P.P. testimonijs comprobari.
Sed vt nouator vester Lutherus piam
SS. inuocationem paulatim tolleret (li-
cet alicubi, vt varium decuit Cameleon
tem, eam] probare verbis fuerit visus)
fictitiam hanc orationem, & vt meus
appellat Paulus, ἐθελοθρησκείαν, volun-
tarium & cōmenticiū Dei cultum, in
vestras inuexit Ecclesias. Qui si D. Chri-
stum mecū rectè satis ac plenè iuxta Dei
verbum habuisset sibi cognitum, irreligi-
osam istam nunquam in Christiano-
rum Ecclesias mystagogus temerarius
introduxisset orationem. Si quidem ea

Ne-

Nestorianismum plus satis sapere à doctis & pijs rectè conuincitur: quia cælestem dignitatem Christo Iesu tanquam homini post ascensionem à Deo Patre datam sacrilegè imminuit. Cum enim Homo Christus hanc omnia cum gubernādi, tum iudicandi acceperit à Deo Patre potestatem, eam non potest ne ad tempus quidem deponere: multo minus ab Homnibus ei derogari, nisi ratione aliqua ex sacrilegis impij Nestorij sophismatibus ducta. Is enim vt distinguebat impius in Christo cum duabus naturis duas item personas: ita & officia eius diuersa in diuersis vocabulis voluit distinguenda. Vnde sicut impiè negabat B. Virginem appellandam Θεοτόκον, Dei genitricē: ita χριστοτόκον Christi genitricem dicendam contendebat. Hoc ex fonte infernali isthæc fluxit vestra oratio, qua Christum non rectè inuocatis, vt pro vobis patrem oret: quem Deus Pater vobis constituit iudicem, vestræque salutis arbitrum singularem.

Ortam e se eam Nestorij in Christum blasphemis nouitiam Christi Do inuocacionem, vt pro ijs oret.

Porro Lutherus vester ipse inficiari non potuit se hoc dogma Nestorij satis cognouisse, vt qui hoc Concilium Ephesinum, inquit libro de Concilijs,

Nestorizans Lutherus vtriusque locis.

ter
um
Pa-
ne-
era
ar.
flo-
suis
ien-
en-
per
uit,
erbi
ho-
ari.
am
(li-
con
is)
eus
un-
, in
hri
Dei
eli-
no-
ius
ea
Ne-

148 QVERIM. ECCL. CATH.
nondum intelligebat. hinc suo ad He-
bræos Comment. diserte negat Chri-
stum esse hominem omnipotentem.

Rursus concione Dominice post E-
piphaniã audebat blasphemare Christũ
hominem ab initio Conceptionis non
fuisse plenum gratia: sed cum tempore
ait accreuisse illi gratias Dei.

Hoc ex venenato fonte videritis vos,
o mei Principes & Ciuitatum Guberna-
tores, an non illã defluerint loca, qui-
bus Lũtherus, conuertendis, vultis di-
cam, an peruertendis, sacrosanctum Dei
verbum inter cætera hic non comme-
moranda deprauauit. vt Esa. 7. vbi pro
Deus fortis, reddidit cũ Aquila, Symma-
cho, Theodotione, alijsq; Iudaizantib;
Lutherus Iudaizans, Ein Son/ Rath/
Krafft/ Held/ Gygas, Heros & vir inui-
ctus, veritus, vt meus ait Hiero. cum il-
lis Iudaizantibus puero Emanueli deita-
tem tribuere, quam tamen veteres om-
nes Iudæi & LXXII. illi prophetici ac
eruditissimi omnium interpretes, & alij
ei tribuerũt. Sic Psal. 8. minuisti eum pau-
lo minus ab Angelis, Lutherus Iudaizãs
expressit deprauata nouitiorum Iudeo-
rum exemplaria sequutus, Du wirst ihn
lassen ein kleine zeit von Gott verlassen
sein.

*Loca scriptu-
rarum à Lu-
thero contra
diuinã Chri-
sti Do. Maie-
statem adulte-
rata.*

Esa. 7.

1.

*El. Deus, Lu-
ther. deprauat
in Heldt
Gygas, & He-
ros.*

2.

Psal. 8.

scilicet. Sines eum pauco tempore à Deo derelictum esse, non enim fuit à Deo derelictus: sed, vt Paulus meus iuxta anti-
Heb. 2.
 quam veritatem Hebraicam vetustissimis olim libris conseruatam docet, ab Angelis diminutus, & infra eorum dignitatem ad quoddam tempus deiectus, vt sua nos superbos homines humilitate in caelos sublimaret, & ipse omnium iudex, gubernator, Rex omnibus omnino rebus cū gubernandis, tum iudicādis singulari cū prorogatiua præficeretur.

Hac enim eximia iudicandi atq; gubernandi omnia potestate ornatus à Patre fuit, cum die victorice Resurrectionis ipsi à mortuis rediuuo dixit, tecum
Psal. 109.
 principium in die virtutis tuæ, in splendoribus Sanctorū *explícatus,*
 נְדָבָה נְדָבָה *qui D. Christi*
 immecha neda vuth, *tuetur nobis*
 ἡ ἀρχή, tecum imperium, *diuinitatem,*
 quale est Archontum; quibus iustitiæ *& eximiam*
 administratio est credita: vnde apud *humanitatis*
 Esa. Archon & Legifer noster appellatur: *dignitatem.*
 quæ singularis dignitas Christo conti- *Christus Ar-*
 git die virtutis *chon & Legi-*
 τὸ θεῖον *fer noster a-*
 us victoriæ: qua sibi & mortem, & Sa- *puđ Esa. iuxta*
 thanam subiugauit, in splendoribus & *70.*
 illustribus rebus sanctorum *In splendori-*
 τὸ ἅγιον, *bus Sāctorū, si*
 quod est illud Sanctum Sanctorum, siue *ue corporis glo-*
 corpus eius sacrosanctum typico illo di- *riofī iam redi-*
 uini *uini: quod ty-*
po illius loci

qui Sancta San-
ctorum voca-
batur, fuit præ-
figuratum.
Iudaizat per-
spicue Luthe-
rus Psal. 109.
Arrianis fa-
ciens.

uini Templi, qui dicebatur Sancta San-
ctorum, loco præfiguratum. Hoc diuini
Prophete oraculum similiter Lutherus
vester Iudaizans ita peruertit. Post quã
victoriam populus tuus tibi spontane-
us offeret in sanctorum cultu: filij tui
nascuntur tibi, vt ros ex aurora. Quam
hic suauiter suo in sinu rident vestri Ar-
rianizantes, Illyricani & similis fari-
næ colluies: quod Christo illam ex v-
tero ante Luciferum generationem ve-
stro ab Apostolo Luthero vident subla-
tam? Quid verò vester iste Apostolus
monstruosa sua peruersione sibi volue-
rit, ipsi videritis. Ego meis cum Ca-
tholicis filijs nihil præter sponsi mei æ-
ternam hic agnosco ex Patre generatio-
nem & diuinam omnium ei collatam ef-
se iudicandi facultatem.

3.
1. Tim. 3.

Eodem spectat quod 1. Timoth. 3.
Macedonium huius loci falsarium & fa-
crilegum deprauatorem sequutus, vbi
legitur, Quod manifestatum est in car-
ne, Lutherus peruertendo reddidit; De-
us manifestatus est in carne. Hanc v-
nam ob corruptelam Macedonium Cõ-
stantinopolitanum Episcopum testatur
Liberatus Archidia. Cartaginien. suo in
Breuiario ab A. Anastasio in exilium
fuisse

fuisse exturbatum. Rursus singulare
 illud Do. Christi Iesu encomion, Quo-
 niam Christus est veritas, contra fidem
 omnium vetustissimorum codicum La-
 tinorum audet peruertere, Quod spi-
 ritus est veritas.

^{4.}
 1. Iohan. 4.

Illud verò sacrosanctæ Trinitatis
 testimonium Arrhianis valde exosum
 audebat Lutherus quoque cum Arrhia-
 nis S. Scripturæ subtrahere, Quoniam
 tres sunt qui testimonium dant in cælo,
 Pater, verbum, & Spiritus Sanctus, & hi
 tres vnū sunt. Sed ex diuerciculo,
 quod loca diuinam Christi Maiestatem
 obscurantia à Luthero imperitis obie-
 cta complectitur, n̄ viam redeat oratio:

^{5.}
 1. Iohan. 4.

Cū igitur Dom. Christus à Deo Patre
 singularem istam acceperit iudiciarij
 honoris prærogatiuam, vt omnium
 sit Dominus, teste Diuo Petro, & v-
 niuersorum iudex constitutus, vt do-
 minetur, imperiumque suos in Hostes
 paulatim subiugandos magis ac magis
 exercent, summè contumeliosa ipsi cen-
 senda est isthæc nouitia Christi Domi-
 ni inuocatio. Cacozelia procul dubio
 quadam periculosa, & præpostero quo-
 dam imitandi studio Principes labora-
 tis, dū Christum inuocatis, vt pro vobis

*Finita Ecclasi
 redit ad irre-
 ligiosam ora-
 tionem Prote-
 stantium.
 Acto. 10.
 Psal. 109.*

Patrem oret. Sic enim ipsum non religio
se suo deturbatis ordine, dum indignas
partes, quæ hominum aut angelorum
sunt propriæ, ipsi Dom. Christo irreligi-
oso cultu imponitis. Saluator vester est,
Iudex vester est, æternæ salutis arbiter
est à Deo Patre semel constitutus, post-
quam illud tabernaculum non manufa-
ctum suo cum æternæ propitiationis san-
guine ingressus est, vt repropitiet deli-
cta populi sui, semper apparens vultui
Dei pro nobis, tanquam iustum sui san-
guinis pretium nostram exigens salutē,
& quæ ad illam nobis cōciliandam vllō
vnquam pacto conducāt. Vnde ad sup-
plicandi Deo Patri pro vobis officium
non potest nisi manifesta cum ipsius cō-
tumelia, certa que in ipsum irreligiosa-
te inuocari.

*Quòd hæc no-
ua Christi in-
uocatio fiduci-
am verè Chri-
stianā de Pa-
tris clementia
per Christum
impetranda
minuit & ex-
tenuat.*

Quam Christi Domini nostri contu-
meliam in primis atrocem sanè, si vos
Principes & Ciuitatum gubernatores
nondum satis perspicuè agnoscitis, agi-
te, dispiciamus, obsecro, Christi Domi-
ni inuocato auxilio, quam ingenti vos i-
psi, & pios omnes detrimento fiducia i-
psa re Christianæ afficiatis, dum eum vt
patri pro vobis supplicet, inuocandum
irreligiose habetis persuasum. Christia-

na

na fides docet Christum nos ad Patrē,
 vti Paulus ait, introducere, εἰσαγαγεῖν, in
 tus adducere in illa cælestia, nimirum *Heb. 10.*
 interiora velaminis: quæ Mosaico illo
 syparo atque Typico Templi Salamo-
 nici velo præfigurabatur. Ad Deū patrē
 nostrum igitur nobis etiam post recon-
 ciliationem non est accessus, nisi duce,
 immò introductore ac vero mystagogo
 Christo Iesu; qui nobis Deum Patrem
 placavit, suoque sanguine reddidit pro-
 pitium & pacatum. Ne in istam incidere
 mus vnquam desideratæ propitiatio-
 nis, aut clementiæ à Patre per Christum
 impetrandæ diffidentiam, siue ambiguā
 dubitationem, ipse Christus Dominus
 nos cautè præmonuisse, immò contra i-
 stam vestram ipsius, vt pro vobis oret,
 inuocationem prouidè admodum præ-
 munijisse videtur.

*Christus nos
 ad Patrem in-
 troducit vt
 audeamus li-
 bere ipsum ac-
 cedere post re-
 conciliationē.*

*A promisso
 Christi vltro-
 neo; cui illa re-
 pugnat inuocā-
 di formula.*

Ait enim apud Iohan. in cælos prope-
 diem rediturus, In nomine meo petetis, *Iohan. 16.*
 & non dico vobis, quia ego rogabo Pa-
 trem de vobis. Quod igitur Christus A-
 postolis se facturum in cælis negat, tune
 audebis Homo Christiane ab illo flagi-
 tare vt faciat? Tune illi officium pro te
 Patrem rogandi temerarius audebis cō-
 mendare, precibusq; publicis ab eo con-

”

”

”

K

5

ten.

tendere vt pro te oret, qui se non oraturum pro te, sed omnia largiturum, & facturum tibi tam disertis verbis affirmare fuit dignatus?

Si vobis causa huius negatę pro vobis orationis esset vel per transennam nota, procul dubio peregrinā istā Christi inuocandi formulam meis cum Catholicis filijs ex animo detestaremini. Non rogabo de vobis Patrem, inquit. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exiui. Satis ergo sit nobis verbū Christi quod pro nobis nō rogabit patrē: quo filii nos Patri nostro per Christum reconciliatorem nostras fundamus preces, piasq; per Christum illi offeramus supplicationes. Illa enim nouitia vestra Christi, vt pro vobis patrē oret, inuocatio non solū donatę ipsi repugnat dignitati, qua omniū est compos, & gubernat omnia: sed eius derogat etiam personę, quam apud Deū Patrem nunc sustinet; cui omne iudiciū ita semel est traditum vt Pater iudicet nullum. Eadem ad supplicandū pro vobis Patri vestra Do. Christi inuocatio, illi Euangelico reclamatione etiam promisso, Quidquid petieritis Patrem in nomine meo, ipse dabit vobis. Quæ diuina pro-

*A formula in
inocandi Pa-
tris à Christo
prescripta no-
bis.
Iohan. 16.*

promissione formulam nobis petendi,
 precandi, aut salutariter Deo Patri sup-
 plicandi præscripsit: nimirum ut nos Deo
 Patri magna cum fiducia supplicemus
 in nomine filij sui vnigeniti Christi Ie-
 su. Si ergo Christus docet ac iubet ut
 nos per filium rogemus & postulemus
 Patrem, non vult nos ipsum inuocare,
 ut pro nobis supplex Deum oret: cum
 omnia iam nunc ei in manu sint tradita;
 & certum teneamus promissum nos no-
 stra impetraturos interpellatione, humi-
 lique supplicatione, quidquid petieri-
 mus, aut rogauerimus, modò in filij no-
 mine magna, firmaque fide Patrem pu-
 stulemus. Quod procul dubio exora-
 bimus, lætique certè impetrabimus, *Psal. 65.*
 illud tantum diuini Prophetæ moni-
 tum sedulò cauentes, Iniquitatem si a-
 spexero in corde meo, non exaudiet
 Dominus. Proinde omnis nostra fidu-
 cia, & ad Patrem Cælestem post condo-
 natas prioris vitæ offensas ingrediendi
 confidentia vno in Christo Iesu sita
 est, ita ut nobis ipsis meritò semper dif-
 fidamus, quotquot isthoc mortali, im-
 mò tetrico vitiosæ carnis carcere bis
 ter miserè inclusi ad purissimam il-
 lam, ipsisque adeò sanctissimis Angelis
 tre-

tre-

*Quanta eum
reuerentia &
tremore ad
Deum acce-
dendum.
Heb. 5.*

*Ex absurdo et
inutili.*

*Si opus est quo-
tidiana Chri-
sti pro nobis a-
pud Patrem
supplicatione,
magnum fidu-
cie nostrae
obicitur im-
pedimentum.*

*Heb 10.
1. Iohan. 2.*

Heb. 5.

tremendam Dei Maieſtatem paramus accedere. Hic ſi merito trepidamus, & iuſta pro reuerentia tantum non obſtupeſcimus, quænam, obſecro, erit nobis ad Deum illum ſpirituum iudicem accedendi fiducia? quænam nobis eſt Partheſia Paulina? quænam denique animi ſolida intrepiditas, ſi iuxta nouitium veſtrum humanæ doctrinæ commentum animus Chriſtianus perſuaſum ſibi habeat opus adhuc eſſe quotidiana pro nobis Chriſti ſupplicatione apud Deum Patrem, vt nos exaudiat? vt nobis ſit propitiuſ? vt noſtri miſereatur? Si ſuo ſanguine nondum nobis placauit Patrem, ſed noua ei opus eſt pro nobis ſupplicatione; non eſt fidelis pontifex nobis factuſ; non eſt plenuſ reconciliator; non eſt denique perfectuſ propitiator: cum non plenè, ſed imperfectè iam cæloſ pro nobis, tanquam æternas nobis ſedes parare ingreſſuſ, noſ Patri reconciliauit pretioſo ſui ſanguinis pretio, quod quotidiano ſupplicationum nouarum (vt voſ quidem ſentitiſ) adhuc indiget auctario. Quid? ſi Dom. Chriſtuſ patrem orare ſupplex pro vobis debet, non iam exaudituſ eſt: quod tamen D. Pauluſ nõ dubitat affirmare. Si veſtra igitur do-

ctria

doctrina isthæc nouitia vera est, hoc sane
 argumento debilior infirmiorum fra-
 trum conscientia non leuiter turbetur,
 ne dicam exitialiter percellatur, ac in te-
 rrimum adeò execrandæ Apostasiæ
 præcipitetur baratrum. Videt enim ist-
 hac uestra ex doctrina semiplenam, aut
 saltem imperfectam Christo vnico hu-
 mani generis reconciliatori tribui recõ-
 ciliationem: quæ noua quotidie suppli-
 catione pro vobis fundenda, & vt à Pa-
 tre pro vobis recõciliandis exaudiatur,
 habet opus. Hoc verò scandalum con-
 tra plenam, solidam, & efficacem Chri-
 sti Iesu D. N. pacificationem, plenamq;
 ac veram cum Deo Patre reconciliatio-
 nem apud meos filios Catholicos non
 inuenit locum. Rectius vos in reliquijs
 Sacrificij mei irreligiøsè vobis conserua-
 tis mecum Dom. Christum vt Deum
 inuocatis, orantes Kyrie eleeson! Agnus
 Dei, qui tollis peccata mundi, miserere
 nobis! Si potest Christus uestris pecca-
 tis misereri, atque ea iure suo & authori-
 tate sua propria remittere, quod illa so-
 nat oratio; iniuria fit sanè haud leuis di-
 uinæ ipsius potestati, & incomparabili
 iudiciarię ipsius dignitati, vt supplex à
 Patre vobis petat veniam. Similiter ca-
 nitis

Ab impio.

*Hac inuocati-
one Christi*

*occasionē da-
ri infirmis A.*

*postasiæ à fide
Christi: quod*

*videatur im-
perfectus recõ-*

*ciliator; cui
est pro nobis*

*quotidie sup-
plicandum a-*

*pud Deū pa-
trem.*

*A Repugnā-
tibus.*

*Protestantes
in reliquijs*

*suae Missæ cõ-
trarium faci-*

*unt huic noui-
tati suæ inuoca-*

tioni.

nitis, Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem! Si eius in manu est pacem vobis donare, veramque patris reconciliationem vnà cum scelerū, etsi grauissimorum, venia peccatoribus largiri, vt potest procul dubio; non citra diuinæ huius facultatis, & donatæ à Patre potestatis blasphemiam, Christum rogatis vt suppliciter ipsam vobis demissè orando, aut humiliter supplicando à Patre impetret: cū largiendi ab ipso iā pridem habeat potestatem. Sic in mutilata vestra Litanía semi-christiana ipsū recte vt & mei filij Catholici inuocatis, Christe audi nos! Christe exaudi nos! Est enim fidelis pōtifex nobis factus & misericors. Si vera fide creditis ipsum vos posse exaudire, omniaque largiri, quæ vobis sint ad salutem illam æternā conciliandam salutaria, siue opportuna, magni est erroris, ne flagitiolæ dicam impietatis, & nefariæ potius irreligiositatis ipsum vobis sine Dei verbo fingere Deo Patri supplicantem, vt vos exaudiamini, votorumque à Deo Patre efficiamini compotes. Ipse namque sua in manu habet (quod hæc vestra nobiscū communis sonat ac profitetur inuocatio) vt ipse vos exaudiat, omnibusq; salutata-

Vide D. Gregor. Nazianzenū orat. quarta de Spiritu sancto.

Heb. 3.

Ab irreconciliabili. Quod hæc Christi ad sup

lutariter suo pro nomine vos cumulet *plicandū inuo*
 bonis, quæ vestræ salutis æterno bono *catio pugnat*
 queant vlllo modo cōducere. Hinc rectè *cum articulo*
 vno canimus ore ad Christū, suscipe de- *fidei protestā-*
 precationē nostrā: vt eā quasi noster pō- *tium, sedet ad*
 tiffex fidelis Deo Patri offerat nobis pec- *dexteram Pa-*
 catorū veniā impetraturus; imò sua pro *tris.*
 functione nobis eandē largitur. Porro
 ne quid vobis hac super doctrina resi-
 deat scrupuli, illum fidei vestræ articu-
 lum attento, precor, animo considera-
 te, quo vos credere profitemini, Chri-
 stum sedere ad dexteram Patris. Si er-
 go Christus Homo est Maiestate Do.
 Deo Patri suo æqualis (est enim Deus
 & Homo) non potest Deus Homo
 nunc Deo Patri supplex fieri, vt oran-
 do aliquid vobis petat: qui omnia, vt
 omnium Archon, arbiter, atque sin-
 gularis iudex gubernat, largitur, dispen-
 sat pro suo vnus iure atque arbitrio:
 cui & cælum & inferi, & terra cum
 suis omnibus humili famulantur ob-
 sequio. *A necessario.*

Qui firma in Christum fide persua-
 sum habet ipsum post absolutā suæ Le- *A pari gloria*
 gationis ac nostri reconciliationis cum *filio Dei com-*
 Deo Patre functionem, an ausit il- *municata.*
 lum vnigenitum Dei filium, primo *Rom. 5.*
 geni- *Apocal. 1.*

genitum ex mortuis, tenentem claves mortis & inferni, tanta nūc gloria coronatum, cælis excelsoiorem factum, & supra omnia constitutum, Deo Patri supplicem facere, quem D. Esaias, teste Iohan. Apostolo Theologo (ubi vidisset eius gloriam Patri æqualem, eiusdē honoris & summæ dignitatis) docet ab illis puriss. Spiritibus Cherubim & Seraphim adoratum? & diuino illo Trishagij hymno cohonestatum? atque communi laude cum Patre honoratum? Eundem porro honorem Angelos ad vnum omnes Christo Dom. post absolutum humanæ reconciliationis mysteriū exhibere D. Paulus ex Davidis psalmo demonstrat ad Hebræos epistola, illud recitans, Et adorent eum omnes Angeli eius. vnde liquidò euincitur Christum Hominem Angelis omnibus maiorem, & excellentiorem; cui etiam vel ipsa congruat vniuersorum Angelorum adoratio. Ea verò non ex naturali dignitate homini Christo impenditur: sed ex singulari meritorum suorum præstantia. qua se ipse humilians, patrisque voluntati demisse subiiciens ignominiosiss. illam diræ crucis nostræ causa sustinuit mortē: qua gloriam istam incōparabilem sibi meruit

*Heb. 3.**Psal. 8.**Esai. 6.**Iohan. 12.*

*A communi
adoratione
Angelorum in
illo Prophetico
Trishagio.*

*Ab honore
pari ab Ange-
lis Christo ho-
mini exhibē-
do: quem Deo
patri debitum
prestant.*

*Heb. 1.**Psal.*

*Cantico Mo-
saico secun-
dum 70.*

Philip. 3.

ruit. Hac enim de causa, D. Paulo teste, ipsum Deus Pater ita exaltauit, atque supra homines, ipsosque adeò angelos omnes sublimauit, vt ad tremendum iuxta ac honorificum eius nomen contremiscant omnia, paueant omnia, trepident omnia, genu flectant omnia. Siquidem Honor iste homini Christo, quo post funestam acerbiss. Crucis ignominiam est à Deo Patre coronatus, ex diuina ei contigit dignatione; qua propter vnionem Hypostaticam est præditus. *Psal. 98.*

Ex eodem diuini honoris Homini Christo diuinitus communicati fonte manat, quod ipsum in cælesti throno sedentem adorant illi XXIIII. seniores, ipsi phialas illas suauissimorum aromatum, quæ sunt orationes Sanctorum, plenas offerentes: vt eas nimirum tanquam summus Hominum sacerdos, & vnicus mediator, singularisque aduocatus Deo Patri offerat, & nostræ salutis studiosissimus repræsentet: quò in ipsius gratiam reportemus benignam Dei Patris clementiam, paternam impetremus veniam, liberalemque votorum nostrorum accipiamus largitionem. *Apoc. 5.*

Talem cum nobis firma fide creditis contigisse summum sacerdotem, ad-

L

uo-

Epilogus

*Exhortatio ad
reditum in cō-
cordiam cum
Eccle. Christi
Catholica.* uocatum, & mediatorem Dei filium
Christum Iesum Nazarenum, qui cælis
sublimior factus nostram semper apud
clementiss. Patrem agit causam, vt vna
nobis Christianis omnibus sit fides, vna
Ecclesia, vna deniq; colendi Dei ratio,
eademque religio: redite igitur ad cor, o
mei filij charissimi! redite, vos vestram
per salutem æternam obsecro, redite, in-
quam ad cor, omnem exsecrantes noua-
tionem, in vero Dei cultu, piaq; inuoca-
tione: lōgissime fugite Nestorianismū,
omnemque cæterum errorē. Nolite filij
mei, nolite matrem vestram post 1500.
annos peregrinū & nouitium istud do-
cere colendi Dei dogma, quod à Christi
annorum memoria semper inauditū fuit
in Ecclesia Dei Catholica.

1. Cor. 14.

An à vobis processit verbum Dei? an
vobis solis nunc post tot annorum cen-
turias Deus istud reuelauit? Si humanis
rationibus & Syllogismis philosophicis
illud statuitis, non deest meis Catholicis
quod solidè respondeant. Sin miraculis,
ea nondum vidit orbis. delira sunt, im-
pia sunt, blasphema sunt, quæ citra veri-
bi Dei testimonium, aut probata omni-
bus orthodoxorum Patrum exempla
in Catholicam inuehere conamini Ec-
cle-

clesiam. Dei filium enim in gloria Dei Patris sedentem ad hoc vt roget Patrem (quod pius noster olim pronunciauit Rupertus Tuitien.) iam nemo inuocat Catholicus. solida igitur mea contenti ratione colendi Dei, redite ad me & vna mecum Christum vnicum Saluatorem nostrum, Aduocatum nostrum, interpellatorem, siue legatum et mediatorem nostrum singularē diuino colentes honore suis vos subijciatis legibus: à quibus isthæc peregrina, meisque auribus horrida inuocandi formula longissimè abhorret ob causas dudum à nobis haud leui brachio perstrictas. Postquam nunc illa vobis, filij Protestantes, commemorauimus quæ fidei meæ Catholicæ addendo peccatis, hic non nihil interquicendum censeo: vt alacriores vtrique ad sequentia salubrius percipienda euentiusque perspicienda transeamus.

*Rupertus Ab-
bas Tuitien.
de di. officijs
9. ca. 3.*

*Nullus Catho-
licus Dō. Chri-
stum inuocat
vt pro se Pa-
trem oret, ne-
dum suppli-
cet.*

L 2

ORA.